

Yttrande

2019-05-14

Yttrande över betänkandet "Lite mer lika – Översyn av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74)"

Dnr

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att avge yttrande enligt förslaget.

Bakgrund och sammanfattning

Markaryds kommun tillstyrker förslaget med ikraftträdande den 1 januari 2020 med följande synpunkter:

- Det kommunala utjämningsystemet måste ses i en helhet. Det är en brist att utredningen endast haft i uppdrag att göra en översyn av kostnadsutjämningen.
- Det har gått åtta år sedan den förra utredningen lämnade sitt förslag, vilket innebär kraftiga omfördelningar för vissa kommuner. Redan den förra utredningen föreslog att utjämningsystemet, så långt möjligt, skulle följas upp och uppdateras kontinuerligt. För att komma ifrån de stora förändringar som nu sker vid varje översyn måste utjämningsystemet i alla sina delar följas upp årligen och justeras med de för tillfället aktuella variablerna.
- Vi motsätter oss den föreslagna förändringen i IFO-modellen som baseras på variabeln ”barn i ekonomisk utsatta hushåll”. För att komma ifråga för denna variabel räcker det att ekonomiskt bistånd har betalats ut någon gång under året. Detta är en avsevärd förändring av dagens variabel som anger långvarigt behov av ekonomiskt bistånd under minst sex månader och som av många anses alltför påverkbar. Med den föreslagna variabeln blir påverkansmöjligheten väsentligt större.
- Det är positivt att den nya delmodellen för Kommunal vuxenutbildning införs samt att utredaren försökt fånga upp skillnaderna i kostnad mellan kommunerna vad gäller flyktingmottagande. Det finns dock en risk att man kompenseras flera gånger för flyktingmottagningen. Samtidigt som man fångar upp detta i olika delmodeller finns såväl schablonbidrag som ett stort antal riktade statsbidrag som ska kompensera för ökade kostnader. Det framgår inte av utredningen hur man har beaktat denna risk för merkompensation.

- Delmodellen för kollektivtrafik är på kommunnivå svår att förstå, varför man bör överväga att enbart utjämna för kollektivtrafiken länsvis.
- Man bör vara konsekvent vad gäller att innefatta gränspendlingen eller inte. I lönomodellen och IFO-modellen tar man hänsyn till gränspendlingen till Danmark och Norge, medan man bortser från gränspendlingen till Finland. Samtidigt är utredaren väl medveten om att statistiken avseende gränspendlingen är föråldrad och kanske inte ens möjlig att uppdatera framöver. Vidare bör all gränspendling betraktas på samma sätt som pendling över en kommungräns, vilket det de facto är.
- Det finns fortfarande mångåriga eftersläpningar i utjämningsystemet som varken denna eller tidigare utredningar förmått förändra. Det kan inte vara rimligt att det i systemet fortfarande finns kommuner som kompenseras för faktorer som härrör sig till förändringar för mer än 20 år sedan, t ex inom strukturbidraget. Detta förfaringssätt riskerar att påverka systemets legitimitet.”

Bengt Germundsson
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Melander
Kommunchef